

European
Commission

ΤΑΚΤΙΚΟ ΕΥΡΩΒΑΡΩΜΕΤΡΟ 100

Κοινή γνώμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Εθνική Έκθεση: ΕΛΛΑΔΑ

Έρευνα: Οκτώβριος – Νοέμβριος 2023

Η έρευνα αυτή έγινε κατόπιν αιτήματος και υπό τον συντονισμό της Γενικής Διεύθυνσης Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
Η ανάλυση αυτή έγινε για την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα.

Αυτό το έγγραφο δεν αντιπροσωπεύει την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι ερμηνείες και οι απόψεις που περιέχονται σε αυτό είναι αποκλειστικά των συγγραφέων.

Τίτλος Έργου

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 100 - Φθινόπωρο 2023
Κοινή γνώμη στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Εθνική έρευνα

Γλώσσα έκδοσης EL

EL

Media/Volume

PDF/Volume_01

Αριθμός καταλόγου

NA-AO-23-056-EL-N

ISBN

978-92-68-10096-7

ISSN

1977-3927

DOI

10.2775/702584

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2023

<https://www.europa.eu/eurobarometer>

Φωτογραφικό υλικό: Getty Images

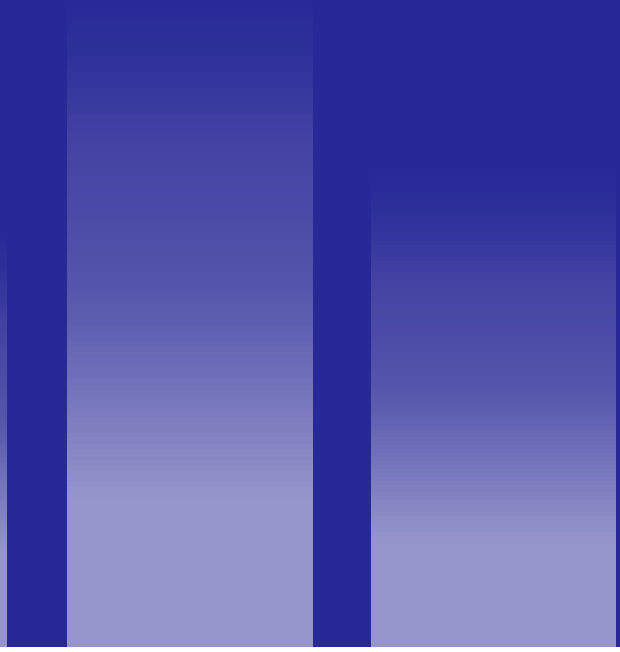
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Εισαγωγή		4
1 Προδιαγραφές έρευνας		5
I. Αίσθηση για την Ε.Ε.		6
1 1	Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης	7
2 2	Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια: αίσθηση του «ανήκειν» & δικαιώματα	8
3 3	Εμπιστοσύνη σε θεσμούς και θεσμικά όργανα	8
II. Θέματα που απασχολούν Ε.Ε. & Ελλάδα		10
4 1	Θέματα που απασχολούν τους Έλληνες πολίτες	11
5 2	Ευρωπαϊκή οικονομία και δράσεις στήριξης	12
III. Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία		13
6 1	Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία	14
7 2	Ενεργειακή κρίση και δράσεις αντιμετώπισής της από την Ε.Ε	15
IV. Η Ε.Ε. & ο υπόλοιπος κόσμος		16
8 1	Η Ε.Ε. παράγοντας σταθερότητας	17
Επίλογος		18

Εισαγωγή

1 Προδιαγραφές έρευνας

Το «Τακτικό Ευρωβαρόμετρο EB100» διεξήχθη δια ζώσης από την Kantar Public στο διάστημα 23 Οκτωβρίου – 17 Νοεμβρίου 2023, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας).

Η έρευνα διεξήχθη στα 27 κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις 7 υποψήφιες προς ένταξη χώρες (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μολδαβία, Μαυροβούνιο, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία και Τουρκία), καθώς και στην Τουρκοκυπριακή Κοινότητα, στην περιοχή όχι υπό τον άμεσο έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, το Κοσσυφοπέδιο¹, και το Ηνωμένο Βασίλειο.

Στο ελληνικό τμήμα της έρευνας συμμετείχαν 1.012 πολίτες, από ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Όπου χρησιμοποιείται ο όρος «ευρωπαίοι πολίτες» ή «υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες» αναφέρεται στον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU27), δηλαδή στα αποτελέσματα που καταγράφηκαν στα 27 κράτη-μέλη. Επίσης, οι ενδείξεις (+) και (-) αποτυπώνουν συγκρίσεις, δηλαδή την αύξηση ή μείωση των ποσοσטיών μονάδων που καταγράφηκαν σε προηγούμενη έρευνα συγκριτικά με την παρούσα, σε πεδία που συμπίπτουν και παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Ι. Αίσθηση για την Ε.Ε.

1 Η εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θετική εικόνα για την Ευρωπαϊκή Ένωση διατηρεί 44% των ευρωπαίων πολιτών (EU) και 35% των Ελλήνων πολιτών. Τα αντίστοιχα ποσοστά που φαίνεται ότι βλέπουν με αρνητικό μάτι την Ευρωπαϊκή Ένωση κυμαίνονται σε χαμηλότερα επίπεδα (EL: 27% +2 από την Άνοιξη 2023, EU:18%), ενώ ουδέτερη στάση συνεχίζει να εκφράζει το 37% (-3) των Ελλήνων και το 38% (+1) των Ευρωπαίων.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει επιτύχει σημαντικά θετικά αποτελέσματα, με πρώτα να αναδεικνύονται η ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων, αγαθών και υπηρεσιών εντός της Ε.Ε. (EL:60% +3, EU27:45%) και η διασφάλιση της ειρήνης μεταξύ των κρατών-μελών της (EL:50% -2, EU27:45%).

Ακολουθούν βάσει σπουδαιότητας, όπως ιεραρχούνται από τους ερωτηθέντες πολίτες: η αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της Ε.Ε. (EL:30% +3, EU27:26% +1), η οικονομική δύναμη της Ε.Ε. (EL:29% +3, EU27:19% -1), καθώς και η πολιτική και διπλωματική επιρροή της Ε.Ε. στον υπόλοιπο κόσμο (EL:29% +3, EU27:20% +1). Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν επίσης τα εκπαιδευτικά προγράμματα ανταλλαγής όπως το ERASMUS (EL:20% -1, EU27:20% +1) και το ευρώ (EL:16% -5, EU27:25%).

Ωστόσο, υπάρχουν και άλλα θετικά αποτελέσματα που αναφέρονται με χαμηλότερα ποσοστά, όπως το επίπεδο κοινωνικής πρόνοιας στην Ε.Ε. (π.χ. υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση, συντάξεις) με 8% για την Ελλάδα και 15% για την EU27, η Κοινή Γεωργική Πολιτική (EL:6% +1, EU27:8% -2), η προστασία του περιβάλλοντος (EL: 4% -4, EU27:12% -1) καθώς και η φροντίδα για την ευημερία των ανθρώπων (EL:3%-2, EU27:9%-1).

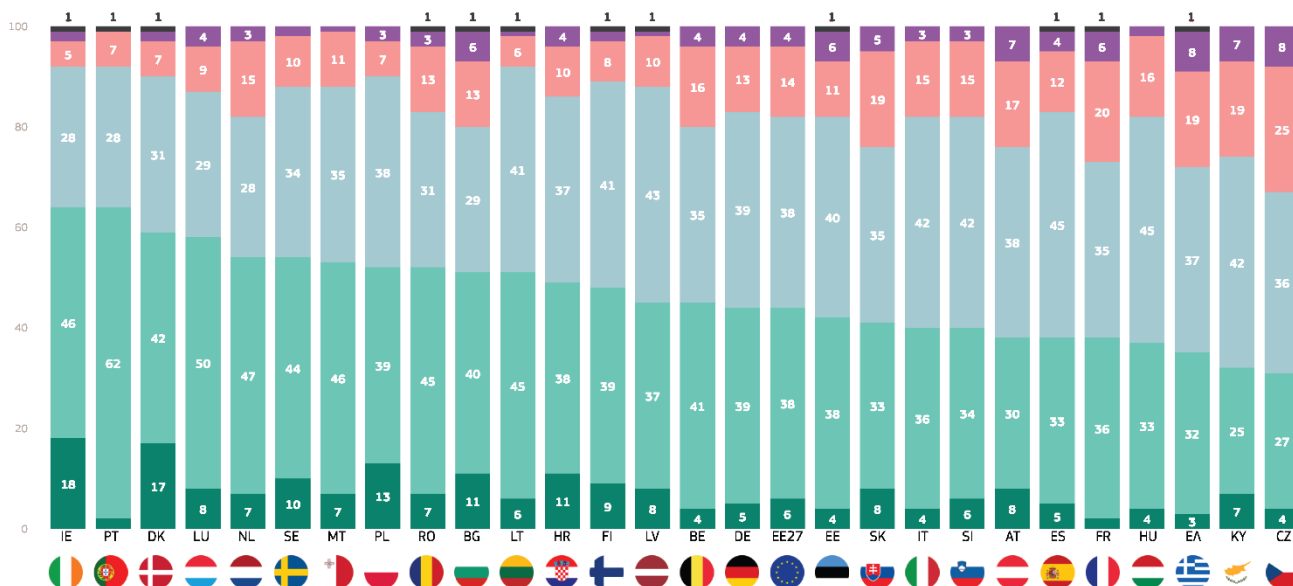
Παρατηρείται μείωση του ποσοστού που αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος στις τελευταίες έρευνες, καθώς παρουσιάζεται με πτώση από 17% (ST96) σε 8% (ST97), 5% (ST98), 8% (ST99) και τώρα 4% (ST100) για την Ελλάδα, συνολικής μείωσης 13 ποσοστιαίες μονάδες, ενώ για την EU27 η μείωση είναι 12% συνολικά.

Οι Έλληνες πολίτες, περισσότερο από τους υπόλοιπους Ευρωπαίους, δεν φαίνονται ικανοποιημένοι με τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καταγράφοντας το υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας, 52% (-3), υπερβαίνοντας κατά 11 μονάδες τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (EU: 41% +2).

Ενθαρρυντικό είναι το γεγονός ότι αυτή η δυσaréσκεια μειώνεται συνεχώς κατά τις τελευταίες τέσσερις έρευνες (ST100 EL: 52%, EU27:41% | ST99 EL: 55%, EU: 39% | ST98 EL: 56%, EU39% | ST97 EL: 61% EU: 37%). Σε ακόμη υψηλότερο ποσοστό εκφράζεται η δυσaréσκεια για τον τρόπο λειτουργίας της δημοκρατίας σε εθνικό επίπεδο (EL: 62% +5, EU: 44% +1).

Αισιοδοξία για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκφράζεται τόσο από Έλληνες όσο και από τους υπόλοιπους ευρωπαίους πολίτες σε ποσοστά 48% (από τα χαμηλότερα της έρευνας μαζί με αυτά της Γαλλίας 47% και Γερμανίας 42%), και EU27: 61% αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι ποσοστό των Ελλήνων ερωτηθέντων που δηλώνει απαισιοδοξία είναι κατά 1 ποσοστιαία μονάδα υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό αισιοδοξίας (EL: 49%, FR: 49%, DE: 51%, EU27: 35%).

D78. Γενικά, η εικόνα που έχετε για την ΕΕ είναι πολύ θετική, αρκετά θετική, ουδέτερη, αρκετά αρνητική ή πολύ αρνητική; (%)

ST100 Οκτ/Νοβ 2023

● Πολύ θετική ● Αρκετά θετική ● Ουδέτερη ● Αρκετά αρνητική ● Πολύ αρνητική ● Δεν γνωρίζω

2 Ευρωπαϊκή Ιθαγένεια: αίσθηση του «ανήκειν» & δικαιώματα

Οι Έλληνες αισθάνονται πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ποσοστό 55% -3 (EU27: 72%).

Η αίσθηση του «ανήκειν» δημιουργείται κυρίως μέσω της αντίληψης ενός ενιαίου γεωγραφικού χώρου (EL: 35% +6, EU27: 20% +1), ως το στοιχείο που συνδέει τους πολίτες με την Ε.Ε., με την οικονομία (EL: 33% +1, EU27: 23%) και τον πολιτισμό (EL: 33% -5, EU27: 23% +1) να συνθέτουν την τριάδα των κυριότερων παραγόντων. Άλλα στοιχεία που συμβάλλουν σε αυτήν την αίσθηση κοινότητας είναι η κοινή ιστορία (EL: 27%, EU27: 21%) και οι κοινές αξίες (EL: 25% +1, EU27: 23%), η αλληλεγγύη (EL: 22% +1, EU27: 21%), ο αθλητισμός (EL: 18% +1, EU27: 16%), οι εφευρέσεις, η επιστήμη και η τεχνολογία (EL: 17% +3, EU27: 13% +1), το κράτος δικαίου (EL: 11% -1, EU27: 20%), η εκπαίδευση (EL: 11% -4, EU27: 13%), η θρησκεία (EL: 9% -1, EU27: 8%), οι γλώσσες (EL: 8% -1, EU27: 8% -1), η μέριμνα για το περιβάλλον (EL: 6% -4, EU27: 16% -1), και η υγειονομική περίθαλψη και οι συντάξεις (EL: 5% -2, EU27: 9% -2).

Οι Έλληνες, σε εθνικό επίπεδο θεωρούν ότι τα συμφέροντα της χώρας τους δεν λαμβάνονται επαρκώς υπόψη σε ευρωπαϊκό επίπεδο (EL: 61% +3, EU: 72% -1).

Μετά από περίπου 70 χρόνια από τις Συνθήκες της Ρώμης (1957), την απαρχή της δημιουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διαπιστώνεται μια αντίφαση στη σχέση των Ελλήνων με την Ένωση. Ενώ αισθάνονται πολίτες της Ε.Ε., δεν αισθάνονται συνδεδεμένοι με την Ε.Ε. (EL: 60% +3, EU27: 39% -1), σε αντίθεση με τους περισσότερους Ευρωπαίους (Συνδεδεμένοι | EL: 40% -3, EU27: 59% +1) αναδεικνύοντας έλλειμμα στην αναγνώριση των συνδέσεων και των δεσμών που διαμορφώνονται μεταξύ των Ελλήνων και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3 Εμπιστοσύνη σε θεσμούς και θεσμικά όργανα

Δυσπιστία εκφράζεται για την Ευρωπαϊκή Ένωση (EL: 58% +2, EU27: 45%), όπως και για τα θεσμικά της όργανα, με τα ελληνικά ποσοστά να εμφανίζονται ως τα υψηλότερα αρνητικά της έρευνας, για μια ακόμη χρονιά: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (EL: 65% +4, EU27: 40%), Ευρωπαϊκή Επιτροπή (EL: 60% +4, EU27: 38%), Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (EL: 52% -1, EU27: 39% +1). Σημειώνεται δε ότι, ενώ ο μέσος ευρωπαίος πολίτης εμπιστεύεται το NATO (EU27: 40% +1) και τα Ηνωμένα Έθνη (EU27: 42% +2), οι Έλληνες εκφράζουν υψηλά επίπεδα δυσπιστίας προς αυτούς τους θεσμούς, με ποσοστά 72% +3 (υψηλότερο αρνητικό σε επίπεδο EU27: 40% -1, και 3ο υψηλότερο μετά τις -υπό ένταξη χώρες- Σερβία 86% και Τουρκία 73%) και 63% +3 (Ηνωμένα Έθνη:

Η σημαία της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί θετικό σύμβολο για την πλειονότητα των Ελλήνων και των υπολοίπων Ευρωπαίων πολιτών (EL: 82% +4, EU27: 84%), και αντιπροσωπεύει κάτι θετικό (EL: 79% +9, EU27: 75%).

Με την πάροδο δε του χρόνου όλο και περισσότεροι Έλληνες, όπως και Ευρωπαίοι, ταυτίζονται περισσότερο με την ευρωπαϊκή σημαία (EL: 47% καταγράφει θετική αύξηση +10 ποσοστιαίων μονάδων από την προηγούμενη έρευνα EB90, EU27: 56%), και γενικά θεωρούν ότι πρέπει να βρίσκεται σε όλα τα δημόσια κτίρια της Ελλάδας, δίπλα στην εθνική σημαία (EL: 60%, EU27: 55%). Αντίστοιχα, το ποσοστό των Ελλήνων πολιτών που δηλώνει ότι δεν ταυτίζεται με την ευρωπαϊκή σημαία (υψηλότερο αρνητικό της έρευνας) καταγράφει μείωση 9 ποσοστιαίων μονάδων από την προηγούμενη έρευνα (EL: 49% -9, EU27: 36%).

Οι Έλληνες, όπως και οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι, επιθυμούν να ενημερώνονται ολοένα και περισσότερο σχετικά με τα δικαιώματά τους ως Ευρωπαίοι πολίτες (EL: 74% -6, EU27: 67% -3), την ώρα που 6 στους 10 δεν αισθάνονται ικανοποιημένοι με το επίπεδο γνώσης που έχουν για τα δικαιώματά τους (EL: 58% +3, EU: 40% -1). Ικανοποιημένοι δηλώνουν 4 στους 10 ερωτηθέντες (EL: 42% -3, EU: 59% +1).

Είναι θετικό ότι κατανοούν πως λειτουργεί η Ε.Ε. (EL: 63%, EU: 63%), σύμφωνα με τις απαντήσεις τους.

Τέλος, οι Έλληνες πιστεύουν ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή να λαμβάνονται περισσότερες αποφάσεις από την Ε.Ε. (EL: 65%, EU: 55% -2),

2ο υψηλότερο ποσοστό με την Σλοβενία, μετά την Κύπρο 64%, EU27: 42% +2).

Εμπιστοσύνη στην Ευρωπαϊκή Ένωση εκφράζει ποσοστό 39% (-1) της ελληνικής γνώμης (EU27: 47%), και αντίστοιχα για τα θεσμικά της όργανα 34% (EU27: 43%).

Ειδικότερα για τα ελληνικά ΜΜΕ, καταγράφεται υψηλό έλλειμμα εμπιστοσύνης (EL: 62% -2, EU27: 35% -1), και οι ερωτηθέντες αισθάνονται ότι είναι αποδέκτες ψευδών πληροφοριών και ειδήσεων (EL: 87% -2, EU27: 68% -1), και αλλοιωμένων λόγω χειραγώγησης από πολιτικά/οικονομικά /εμπορικά συμφέροντα (EL: 80% -2, υψηλότερο αρνητικό της έρευνας για 3η χρονιά, EU27: 49% +3). Εύρημα που αναδεικνύει την ανάγκη για ανεξαρτησία και διαφάνεια στον χώρο της δημοσιογραφίας. Σημειώνεται ότι 6 στους 10 Έλληνες ερωτηθέντες είναι σε θέση να αναγνωρίσουν εύκολα πότε συμβαίνει αυτό, και 9 στους 10 θεωρούν ότι επηρεάζει σοβαρά τη δημοκρατία (EL: 90%, EU27: 81%) και

Τακτικό Ευρωβαρόμετρο 100 Φθινόπωρο 2023

τη χώρα (EL:89% -1, ένα από τα υψηλότερα αρνητικά ποσοστά στην έρευνα, EU27: 77% +1).

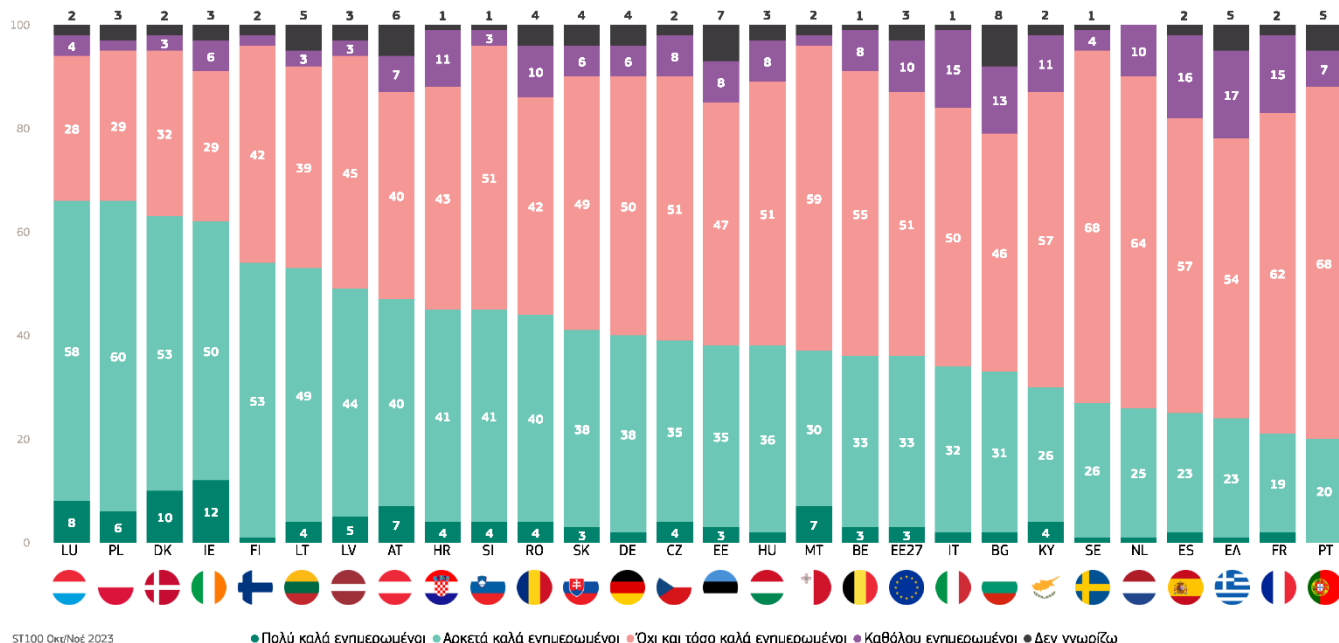
Η τηλεόραση συνεχίζει να είναι η κύρια πηγή ενημέρωσης των Ελλήνων σχετικά με τα πολιτικά τεκταινόμενα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με ποσοστό 63% (+1), υπερβαίνοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 57% (-1). Τα ειδησεογραφικά κανάλια είναι η δεύτερη προτιμητέα πηγή ενημέρωσης με 51% -1 (EU: 53% -2). Ακολουθούν το διαδίκτυο με 48% (-3) και οι ενημερωτικοί ιστότοποι και ειδησεογραφικά περιοδικά με 48% (-3), προτιμώνται όμως λιγότερο σε σύγκριση με την τηλεόραση. Τα κοινωνικά δίκτυα στο διαδίκτυο καταγράφουν ποσοστό 45% (-2), το ραδιόφωνο 23% (EU27: 34% -1), τα ιστολόγια 22% (EU27: 3%), και ο γραπτός τύπος 14% (-3, EU27: 26% +1).

Επιπλέον, οι Έλληνες πολίτες προτιμούν την τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τον γραπτό τύπο για την απόκτηση πληροφοριών σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις πολιτικές της και τους θεσμούς της (EL: 49% -5, EU27: 52%). Στη συνέχεια, προτιμούν τους ενημερωτικούς ιστότοπους, όπως ιστότοποι εφημερίδων, ειδησεογραφικά περιοδικά, ιστότοποι φιλοξενίας βίντεο κ.λπ. (EL: 42% +1, EU27: 31% +1), τις συζητήσεις με φίλους και συγγενείς (EL: 42% -13, EU27: 29%), τα κοινωνικά δίκτυα (EL: 33% -3, EU27: 19% +1), και τέλος, τα ιστολόγια (EL: 17% +2, EU27: 3%).

Ειδικότερα για τα κοινωνικά δίκτυα, το 73% (-1) του ελληνικού δείγματος (EU: 67% +1) πιστεύει ότι αποτελούν ένα σύγχρονο τρόπο να ενημερώνονται για πολιτικά ζητήματα και μάς διεγείρουν το ενδιαφέρον για σχετικά δρώμενα και θέματα (EL: 66% +4, EU27: 67% +1), όπως επίσης φαίνεται να προσφέρουν μια πλατφόρμα για να εκφράσουν τη γνώμη τους σχετικά με πολιτικά ζητήματα (EL: 69% -1, EU27: 61%). Παρόλα αυτά, 1 στους 2 Έλληνες ερωτηθέντες θεωρεί τη σχετική πληροφόρηση από τα κοινωνικά δίκτυα αναξιόπιστη (EL:51% -5, EU: 60%).

Σε γενικές γραμμές, παρατηρείται υψηλό έλλειμμα ενημέρωσης των Ελλήνων για τα ευρωπαϊκά θέματα (EL:71% -2, EU27:61%-2: αθροιστικά «όχι και τόσο καλά ενημερωμένοι» + «καθόλου ενημερωμένοι»).

QE1. Γενικά, σε τι βαθμό πιστεύετε ότι οι άνθρωποι στην Ελλάδα είναι καλά ενημερωμένοι ή όχι για τα ευρωπαϊκά θέματα; (%)

II. Θέματα που απασχολούν Ε.Ε. & Ελλάδα

1 Θέματα που απασχολούν τους Έλληνες πολίτες

Η αύξηση των τιμών, πληθωρισμού και γενικότερα του κόστους διαβίωσης απασχολεί περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο θέμα τους Έλληνες πολίτες (EL: 57% +8, EU27: 44% -1). Ακολουθούν, η οικονομική κατάσταση (EL: 33% -2, EU: 18%), η ανεργία (EL: 20% +2, EU: 9%), η μετανάστευση (EL: 12% -1, EU27: 20% +6), και η υγεία (EL: 12% -12, EU27: 12%).

Αντίστοιχα, σε εθνικό επίπεδο, τα ζητήματα της παροχής ενέργειας, η κατάσταση της διεθνούς κατάστασης, η εγκληματικότητα, το περιβάλλον και η κλιματική αλλαγή, το δημόσιο χρέος, το εκπαιδευτικό σύστημα, η φορολογία, οι συντάξεις, η στέγαση, και η τρομοκρατία τους απασχολούν λιγότερο, με ποσοστά ίσα ή/και μικρότερα του 10%.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα θέματα που αξιολογούν ως τα σημαντικότερα είναι η διεθνής κατάσταση (EL: 32% +9, EU27: 24% -1), η μετανάστευση (EL: 26% +1, EU27: 28% +4), η οικονομική κατάσταση (EL: 19% -3, EU27: 14% -3), η άνοδος τιμών/πληθωρισμός/κόστος διαβίωσης (EL: 19% +1, EU27: 20% -7), η παροχή ενέργειας (EL: 19% -6, EU27: 11% -5), ο πόλεμος στην Ουκρανία (EL: 19%, EU27: 28%), η κατάσταση των δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών (EL: 15% -6, EU27: 11 -4%), το περιβάλλον και η κλιματική αλλαγή (EL: 12% -2, EU27: 16 -6%) και η επιρροή της Ε.Ε. στον κόσμο (EL: 11% -1, EU27: 8% -1).

Φαίνεται ότι οι Έλληνες ερωτηθέντες διαχωρίζουν τις προκλήσεις ανάμεσα σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, εστιάζοντας στα θέματα της καθημερινότητας στο εσωτερικό της χώρας, όπως η αύξηση των τιμών και του

κόστους διαβίωσης, ενώ σε επίπεδο Ε.Ε. επισημαίνουν την επιβαρυνόμενη διεθνή κατάσταση λόγω των πολέμων που έχουν ξεσπάσει στη γειτονιά της Ευρώπης, καθώς και το πρόβλημα της μετανάστευσης.

Σημειώνεται ότι οι Έλληνες βρίσκουν ότι η κατάσταση γενικά στη χώρα τους είναι κακή (EL: 76% -4, το 2ο υψηλότερο αρνητικό ποσοστό της έρευνας μετά την Πορτογαλία 79%) με το μέσο ευρωπαϊκό όρο (στην εκάστοτε χώρα) να διαμορφώνεται κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερα (EU27: 56% +2). Ίδια άποψη έχουν και για την κατάσταση της απασχόλησης στη χώρα τους, καταγράφοντας το υψηλότερο αρνητικό (EL: 82% +14, EU27: 52% +3). Γενικότερα, θεωρούν ότι τα πράγματα κινούνται προς τη λάθος κατεύθυνση, σε εθνικό (EL: 68% +4, EU27: 61% +2), και ευρωπαϊκό επίπεδο (EL: 57%, EU27: 51% +3).

Παρά τα θέματα που τους ανησυχούν (κόστος διαβίωσης, οικονομία, ανεργία), 6 στους 10 Έλληνες πολίτες δηλώνουν ικανοποίηση για την καθημερινή τους ζωή (EL: 64% -3). Αξιοσημείωτο είναι ότι ο μέσος όρος ικανοποίησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι υψηλότερος κατά 24 ποσοστιαίες μονάδες (EU: 84% -1), αναδεικνύοντας μια αισθητά μεγαλύτερη ευχαρίστηση των υπολοίπων Ευρωπαίων πολιτών για τη ζωή τους. Παρατίθενται οι χώρες που καταγράφουν χαμηλότερο ποσοστό ικανοποίησης (αν και θετικό) συγκριτικά με την Ελλάδα (64%): Μαυροβούνιο 62%, Σερβία 61%, Ρουμανία 61%, Βουλγαρία 60%, Τουρκία 59%, Αλβανία 59%.

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η Ε.Ε. ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΙΓΜΗ	EL	EU27
Διεθνής κατάσταση	32%	24%
Μετανάστευση	26%	28%
Οικονομική κατάσταση	19%	14%
Άνοδος των τιμών/ο πληθωρισμός/το κόστος διαβίωσης	19%	20%
Παροχή ενέργειας	19%	11%
Πόλεμος στην Ουκρανία	19%	28%
Κατάσταση δημόσιων οικονομικών των κρατών μελών	15%	11%
Περιβάλλον και κλιματική αλλαγή	12%	16%
Επιρροή της Ε.Ε. στον κόσμο	11%	8%
Τρομοκρατία	8%	10%
Εγκληματικότητα	5%	6%
Ανεργία	4%	4%
Υγεία	3%	4%
Φορολογία	2%	3%
Συντάξεις	1%	3%

2 Ευρωπαϊκή οικονομία και δράσεις στήριξης

Σταθερά υπέρ μιας ευρωπαϊκής οικονομικής και νομισματικής Ένωσης, με ένα μοναδικό νόμισμα, το ευρώ, παραμένει διαχρονικά η ελληνική κοινή γνώμη (EL: 75% -1, EU27: 71%). Αυτή η εμπιστοσύνη επιβεβαιώνεται και από την αναγνώριση του ευρώ ως ένα από τα κορυφαία επιτεύγματα της Ε.Ε. (EL: 16% -5, EU27: 25%) όπως και της οικονομικής της δύναμης (EL: 29% +3, EU27: 19% -1).

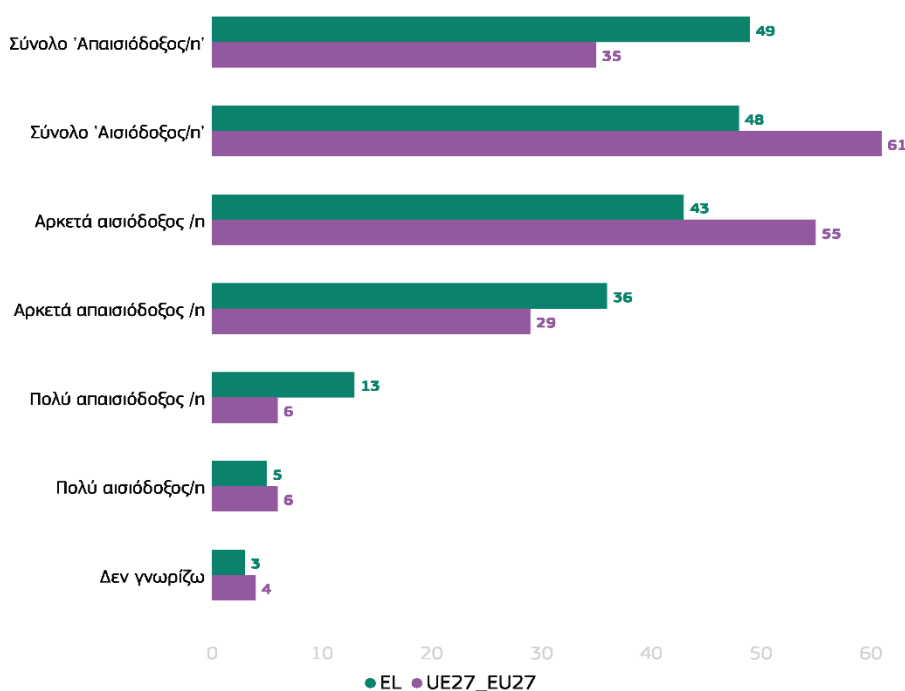
Ωστόσο, όσον αφορά την ευρωπαϊκή οικονομία, τόσο οι Έλληνες όσο και οι υπόλοιποι Ευρωπαίοι πολίτες την αξιολογούν αρνητικά, με ποσοστά 45% και 44% αντίστοιχα και δεν προβλέπουν κάποια αλλαγή (ούτε βελτίωση, ούτε επιδείνωση) μέσα στους επόμενους 12 μήνες (EL: 45% -1 και EU27: 44% +1). Λαμβάνοντας υπόψη ότι το αντίστοιχο ποσοστό για την κατάσταση της ελληνικής οικονομίας είναι το υψηλότερο του δείγματος, 83% (EU27: 58% για εκάστοτε εθνική οικονομία), διαφαίνεται ότι η ελληνική κοινή γνώμη

αξιολογεί θετικότερα την παρούσα οικονομική κατάσταση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, συγκριτικά με το εθνικό. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι ερωτηθέντες από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. εκφράζουν ικανοποίηση για την κατάσταση που βρίσκονται τα νοικοκυριά τους (EL: 50%, EU: 70%).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει σχέδιο ανάκαμψης ύψους 800 δισ. ευρώ, με τίτλο «NextGenerationEU / Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης», για τη στήριξη της οικονομίας μέσω επιχορηγήσεων και δανείων, το οποίο θεωρείται ως ένα αποτελεσματικό μέτρο για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων οικονομικών προκλήσεων (EL: 53%, EU27: 53% -2).

Τέλος, 9 στους 10 Έλληνες θεωρούν ότι κάθε νέα εμπορική συμφωνία που συνάπτεται από την Ε.Ε. θα πρέπει να εξασφαλίζει τα υψηλότερα πρότυπα για την προστασία του κλίματος, του περιβάλλοντος και των εργαζομένων. Το ελληνικό ποσοστό -και της Κύπρου- (90%) είναι το 2^ο υψηλότερο μετά από αυτό της Μάλτας (91%), με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται -εξίσου υψηλά- στο 87% (EU27).

QA12. Θα λέγατε ότι είστε πολύ αισιόδοξος/η, αρκετά αισιόδοξος/η, αρκετά απαισιόδοξος/η ή πολύ απαισιόδοξος/η για το μέλλον της ΕΕ...; (ΕΕ27) (%)

III. Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία

1 Ρωσική εισβολή στην Ουκρανία

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία εκλαμβάνεται ως απειλή για την ασφάλεια της Ε.Ε. και της Ελλάδας (Ε.Ε. EL: 62% -6, EU27: 78% -1 | Ελλάδα EL: 58% -6, EU27:73% -2 εκάστοτε χώρα), και η κοινή γνώμη δεν είναι ικανοποιημένη από την αντίδραση της Ε.Ε. και της ελληνικής κυβέρνησης (Ε.Ε. EL: 52% +22, EU27: 38% +21 | Ελλάδα EL: 59% +2, EU27: 41% +1 εκάστοτε χώρας). Επίσης, η πλειονότητα της ελληνικής κοινής γνώμης ανησυχεί ότι οι οικονομικές επιπτώσεις του πολέμου θα επηρεάσουν σοβαρά την Ελλάδα (EL: 93%+1, EU27: 83%), όπως επίσης και τους ίδιους σε προσωπικό επίπεδο (EL: 87% -5, EU27: 58%-3).

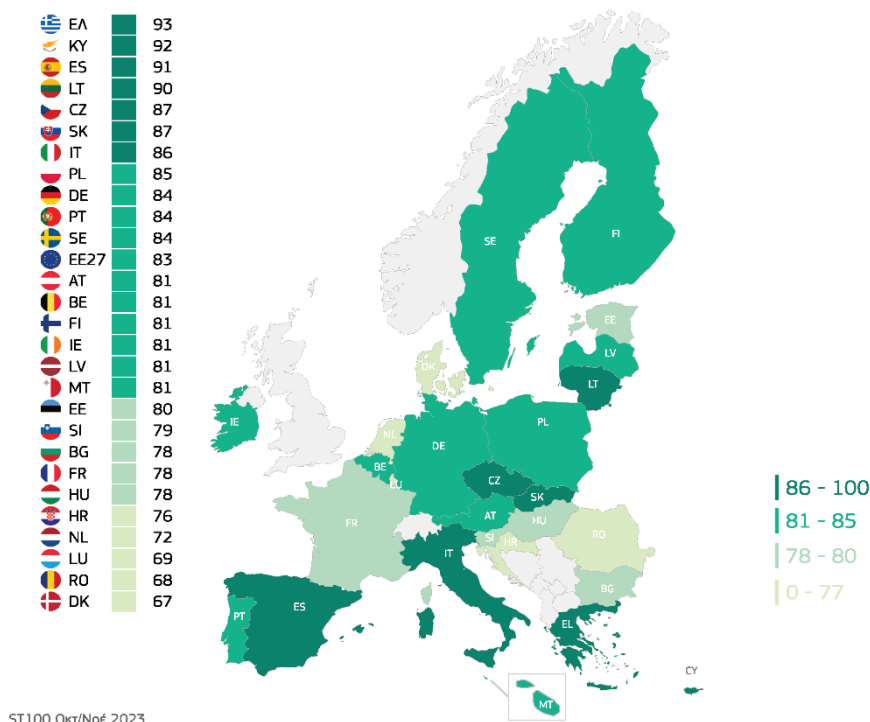
Σύμφωνους βρίσκουν τους περισσότερους ερωτηθέντες οι ενέργειες της Ε.Ε., και ειδικότερα για την παροχή ανθρωπιστικής στήριξης στους ανθρώπους που έχουν πληγεί από τον πόλεμο (EL: 94% +6, EU27: 89% +1), τη θετική υποδοχή στην Ε.Ε. των ανθρώπων που εγκαταλείπουν τη χώρα τους λόγω πολέμου (EL: 89% +1, EU27: 84% -2), την παροχή οικονομικής στήριξης στην Ουκρανία (EL: 59% -7, EU27: 72% -3), καθώς και τη χορήγηση στην Ουκρανία της δυνατότητας να γίνει υποψήφια χώρα για ένταξη στην Ε.Ε. (EL: 51%-5, EU27: 61% -3).

Ικανοποίηση καταγράφεται και ως προς τις κυρώσεις κατά της Ρωσίας και συγκεκριμένα για την επιβολή οικονομικών κυρώσεων στη ρωσική κυβέρνηση, στις εταιρείες και σε συγκεκριμένα άτομα της Ρωσίας (EL: 56% -2, EU27: 72%), την απαγόρευση σε κρατικά ΜΜΕ της Ρωσίας, όπως το Sputnik και το Russia Today, να μεταδίδουν στην Ε.Ε. (EL: 39% -11, EU27: 66%), τη χρηματοδότηση της αγοράς, και της παροχής στρατιωτικού εξοπλισμού στην Ουκρανία (EL: 37% -6, EU27: 60% -4).

Το δείγμα της έρευνας στο σύνολό του, προκρίνει την ενίσχυση της συνεργασίας σε αμυντικά ζητήματα, σε επίπεδο Ε.Ε. (EL: 78% -5, EU27: 79% -1), τον περαιτέρω συντονισμό στην αγορά στρατιωτικού εξοπλισμού από τα κράτη-μέλη (EL: 79% -4, EU27: 77%), την ενίσχυση των δυνατοτήτων της στην παραγωγή στρατιωτικού εξοπλισμού (EL: 64% -7, EU27: 69%), καθώς και να δαπανούνται περισσότερα χρήματα για την άμυνα στην Ε.Ε. (EL: 54% -7, EU27: 65% -1).

Η πλειοψηφία της έρευνας ισχυρίζεται ότι η Ε.Ε. με την αντίθεσή της στη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία υπερασπίζεται τις ευρωπαϊκές αξίες (EL: 60% -8, EU27: 75%).

QD4.2. Όσον αφορά τις συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία, πείτε σε ποιον βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις.: Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις για την Ελλάδα - Σύνολο 'Συμφωνώ' (%)

2 Ενεργειακή κρίση και δράσεις αντιμετώπισής της από την Ε.Ε

Η εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει ανησυχίες στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας με την πλειοψηφία των Ελλήνων να υποστηρίζει την άμεση μείωση της εξάρτησης της Ε.Ε. από τις ρωσικές πηγές ενέργειας (ΕΛ: 83% +1, ΕU27: 84% -2).

Επίσης, επισημαίνουν την ανάγκη για μαζικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές, όπως η αιολική και ηλιακή ενέργεια (ΕΛ: 89% -1, ΕU27: 86% +1). Γενικότερα, για την ασφάλεια των ευρωπαίων πολιτών, θεωρούν σημαντική τη μείωση των εισαγωγών πετρελαίου και φυσικού αερίου, και την παράλληλη επένδυση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας για (ΕΛ: 87% -1, ΕU27: 84%). Και συμφωνούν πως,

μακροπρόθεσμα, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μπορούν να συμβάλλουν στη μείωση της τιμής που πληρώνουν για την κατανάλωση ενέργειας (ΕΛ: 82% -7, ΕU27: 80%).

Οι πρωτοβουλίες για κοινή αγορά ενέργειας από τα κράτη-μέλη θεωρούνται απαραίτητες, με το 82% των Ελλήνων (-8) και το 85% των πολιτών της Ε.Ε. (+2) να εκφράζουν την άποψη ότι αυτή η πρακτική θα εξασφαλίσει καλύτερες τιμές.

Τέλος, παρατηρείται αύξηση των Ελλήνων πολιτών που έχουν λάβει μέτρα για τη μείωση της ενεργειακής τους κατανάλωσης, αφού το 78% το έχει κάνει ήδη (+10), ενώ στην Ε.Ε. το 81% των πολιτών έχει λάβει μέτρα (+3).

IV. Η Ε.Ε. & ο υπόλοιπος κόσμος

1 Η Ε.Ε. παράγοντας σταθερότητα

Σε μια περίοδο διεθνούς αναταραχής, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί πυλώνα σταθερότητας στο παγκόσμιο σκηνικό για την πλειοψηφία των Ελλήνων και υπολοίπων ευρωπαίων πολιτών (ΕΛ: 74% -2, ΕU27: 70%), και διαθέτει τη δύναμη και τα απαραίτητα εργαλεία για να υπερασπίζεται τα συμφέροντα των πολιτών της στην παγκόσμια οικονομία (ΕΛ: 82% +3, ΕU27: 70%). Το ελληνικό ποσοστό είναι από τα υψηλότερα της έρευνας.

Σημαντικό είναι επίσης ότι 6 στους 10 Έλληνες πολίτες πιστεύουν ότι η άποψη της Ε.Ε. μετράει στον κόσμο (ΕΛ: 64% +4, ΕU27: 68% +1).

Γενικότερα, οι Έλληνες πιστεύουν ότι μόνο μέσα στην Ε.Ε. η Ελλάδα μπορεί να αντιμετωπίσει καλύτερα το μέλλον, εντός ενός πλαισίου ασφάλειας και προσπάθειας επίτευξης κοινών συμφερόντων. Την ίδια πεποίθηση μοιράζονται και οι υπόλοιποι ευρωπαίοι πολίτες για τη χώρα τους (66% +2, ΕU: 64% +1).

Υπέρ των κοινών ευρωπαϊκών πολιτικών τάσσονται, σταθερά, Έλληνες και λοιποί ευρωπαίοι πολίτες, με την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών της Ε.Ε. να βρίσκεται στην πρώτη θέση διασφαλίζοντας στους πολίτες της την επιλογή να ζήσουν, να εργαστούν, να σπουδάσουν και γενικότερα να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά οπουδήποτε εντός της Ένωσης (ΕΛ: 87% -3, ΕU27: 84% -1). Ακολουθούν (με θετικό πρόσημο) η ανάγκη για κοινή ευρωπαϊκή πολιτική μετανάστευσης (ΕΛ: 72% -2, ΕU27: 69% -1), η κοινή ενεργειακή πολιτική (ΕΛ: 77% -3, ΕU27: 73%), η κοινή πολιτική άμυνας (ΕΛ: 75% -2, ΕU27: 77%), η κοινή εξωτερική πολιτική για όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. (ΕΛ: 73%

-2, ΕU27: 69% -1), η κοινή εμπορική πολιτική (ΕΛ: 74% -2, ΕU27: 72% -1) και η κοινή ευρωπαϊκή πολιτική για την υγεία.

Επιπλέον, συμφωνούν με το ενδεχόμενο μεγαλύτερης διεύρυνσης της Ε.Ε. με την ένταξη άλλων χωρών μέσα στα επόμενα χρόνια (ΕΛ: 53% -2, ΕU27: 51% -2) και υποστηρίζουν ότι η Ε.Ε. πρέπει να συνάπτει συνεργασίες με χώρες εκτός Ε.Ε. για να επενδύει σε βιώσιμες υποδομές και να συνδέει λαούς και χώρες παγκοσμίως (ΕΛ: 78% -4, ΕU27: 76%-1).

Η πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών θεωρεί ότι τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. πρέπει να ενισχυθούν με περισσότερους ευρωπαίους συνοριοφύλακες και ακτοφύλακες (ΕΛ: 87% -1 από τα υψηλότερα της έρευνας, ΕU27: 75% +3), και γενικότερα ότι πρέπει να υπάρχει ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου (ΕΛ: 77% +1, ΕU27: 68% -1).

Διαπιστώνεται προτίμηση στην εσωτερική μετανάστευση ανθρώπων από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. (ΕΛ: 52% +2, ΕU27: 66% -1), έναντι της μετανάστευσης ανθρώπων από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛ: 78% +8, ΕU27: 50% +5), με το ελληνικό (-) ποσοστό να είναι το 2^ο υψηλότερο μετά από αυτό της Τσεχίας (81%), και σε αντίθεση με τους περισσότερους ευρωπαίους πολίτες πιστεύουν ότι οι μετανάστες που εγκαθίστανται στην (εκάστοτε) χώρα τους δε συνεισφέρουν πολλά (ΕΛ: 71% -1, ΕU27: 41% -2).

Σε κάθε περίπτωση, στο προσφυγικό ζήτημα, η ελληνική κοινή γνώμη συνεχίζει να δείχνει το ανθρωπινό της πρόσωπο, επιμένοντας ότι η Ελλάδα πρέπει να βοηθάει τους πρόσφυγες (ΕΛ: 80% +9, ΕU27: 72% -2), καταγράφοντας από τα υψηλότερα ποσοστά της έρευνας.

Επίλογος

Η θετική εικόνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναδεικνύεται μέσα από την αναγνώριση των θετικών αποτελεσμάτων, όπως η ελεύθερη κυκλοφορία και η διασφάλιση της ειρήνης μεταξύ των κρατών-μελών. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι οι Έλληνες αισθάνονται πολίτες της Ε.Ε., υπάρχει έλλειμμα σύνδεσης, καθώς δηλώνουν ότι δεν αισθάνονται συνδεδεμένοι με την Ε.Ε.

Πιθανώς, το έλλειμμα σύνδεσης να ενισχύεται και από το διαχρονικό έλλειμμα ενημέρωσης στα ευρωπαϊκά θέματα που δηλώνουν ότι έχουν οι Έλληνες πολίτες, αν και κατανοούν πώς λειτουργεί η Ε.Ε. Σε κάθε περίπτωση, επιθυμούν να ενημερώνονται ολοένα και περισσότερο σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Αν και εκφράζεται δυσπιστία απέναντι στην Ε.Ε. και τα θεσμικά της όργανα, προτιμούν να λαμβάνονται περισσότερες αποφάσεις σε επίπεδο Ε.Ε. και μάλιστα περισσότερο από κάθε άλλο ευρωπαϊό πολίτη.

Είναι εμφανές ότι η πλειονότητα των Ελλήνων θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί σημαντικό πυλώνα σταθερότητας στην παγκόσμια σκηνή και ότι άποψή της έχει ειδικό βάρος, ενώ παράλληλα, διαθέτει τη δύναμη και τα απαραίτητα εργαλεία για να υπερασπίζεται τα συμφέροντα των πολιτών της.

Σε γενικές γραμμές, οι Έλληνες πολίτες πιστεύουν ότι μόνο μέσα στην Ε.Ε. η Ελλάδα μπορεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το μέλλον, εντός ενός πλαισίου ασφάλειας και προσπάθειας για επίτευξη κοινών συμφερόντων, άποψη που μοιράζονται και οι υπόλοιποι ευρωπαϊοί πολίτες.

Φαίνεται ότι οι Έλληνες ερωτηθέντες διαχωρίζουν τις προκλήσεις μεταξύ εθνικού και ευρωπαϊκού επιπέδου, και επικεντρώνονται στα θέματα της καθημερινότητας στο εσωτερικό της χώρας. Ωστόσο, παρά τα θέματα που τους ανησυχούν (κόστος διαβίωσης, οικονομία, ανεργία), δηλώνουν ικανοποίηση για την καθημερινή τους ζωή, με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο ικανοποίησης να αναδεικνύει μια αισθητά μεγαλύτερη ευχαρίστηση των υπολοίπων Ευρωπαίων πολιτών για τη ζωή τους.

Συγκεκριμένα, οι κυριότερες ανησυχίες των Ελλήνων πολιτών είναι η άνοδος των τιμών, ο πληθωρισμός και το κόστος διαβίωσης, και ακολουθούν η οικονομική κατάσταση, η ανεργία, η μετανάστευση και η υγεία. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η διεθνής κατάσταση, η μετανάστευση, η οικονομική κατάσταση, η άνοδος τιμών / ο πληθωρισμός / το κόστος διαβίωσης, η παροχή ενέργειας και ο πόλεμος στην Ουκρανία θεωρούνται τα κύρια θέματα.

Η ενεργειακή κρίση έχει δημιουργήσει ανησυχίες στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας με την πλειοψηφία των Ελλήνων να υποστηρίζει την άμεση μείωση της εξάρτησης της Ε.Ε. από τις ρωσικές πηγές ενέργειας, και την ανάγκη για μαζικές επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές, όπως η αιολική και ηλιακή ενέργεια, οι οποίες μακροπρόθεσμα μπορούν να εξασφαλίσουν καλύτερες τιμές. Σε αυτό το πλαίσιο, θεωρούν απαραίτητες τις πρωτοβουλίες για κοινή αγορά ενέργειας από τα κράτη-μέλη.

Ειδικότερα, όσον αφορά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, οι Έλληνες ανησυχούν για τις οικονομικές και προσωπικές επιπτώσεις και υποστηρίζουν τις ενέργειες της Ε.Ε., όπως η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, η υποδοχή προσφύγων, η οικονομική στήριξη προς την Ουκρανία και η επιβολή κυρώσεων κατά της Ρωσίας. Αυτές οι ενέργειες εκλαμβάνονται ως απαραίτητες για την υπεράσπιση των ευρωπαϊκών αξιών.

Υπέρ των κοινών ευρωπαϊκών πολιτικών τάσσονται, σταθερά, Έλληνες και λοιποί ευρωπαίοι πολίτες, με την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών της Ε.Ε. να βρίσκεται στην πρώτη θέση, διασφαλίζοντας στους πολίτες της την επιλογή να ζήσουν, να εργαστούν, να σπουδάσουν, και γενικότερα να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά οπουδήποτε εντός της Ένωσης. Σημαντικές προτεραιότητες με θετικό πρόσημο περιλαμβάνουν την ανάγκη για κοινή ευρωπαϊκή πολιτική μετανάστευσης, κοινή ενεργειακή πολιτική, κοινή πολιτική άμυνας, κοινή εξωτερική πολιτική για όλα τα κράτη-μέλη της Ε.Ε., κοινή εμπορική πολιτική, και κοινή ευρωπαϊκή πολιτική για την υγεία.

Η πλειονότητα των Ελλήνων πολιτών θεωρεί ότι τα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε. πρέπει να ενισχυθούν με περισσότερους ευρωπαίους συνοριοφύλακες και ακτοφύλακες, και γενικότερα, ότι πρέπει να υπάρχει ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου. Σε κάθε περίπτωση, όσον αφορά το προσφυγικό ζήτημα, η ελληνική κοινή γνώμη συνεχίζει να εκφράζει το ανθρωπινό της πρόσωπο, επιμένοντας ότι η Ελλάδα πρέπει να παρέχει βοήθεια στους πρόσφυγες.

Παρά την όποια κριτική, δυσπιστία, ή έλλειμμα σύνδεσης, οι Έλληνες πολίτες αναγνωρίζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση ως ένα σημαντικό μέρος του μέλλοντος τους, που μπορεί να τους παρέχει σταθερότητα και πλεονεκτήματα σε διάφορους τομείς.

ⁱ (η ονομασία αυτή χρησιμοποιείται με επιφύλαξη των θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με την απόφαση 1244(1999) του Συμβουλίου

Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη Διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσσυφοπεδίου)